

MARTIJNTJE

door
J. W. OOMS

Bij iedereen is er zoo wat.

Bij Leentje Verspuij in Braank is het, dat haar manmens meermaals zat thuiskomt; dan slaat de lomperik er maar bruut op los, dan smijt hij het porselein in gruzels of het maar niks niemendal kost.

Bij Rijndert Zonneveld is het weer wat anders, die zijn vrouw heeft dukkels rare kuren. Ze heeft eens de ramen dichtgespijkerd, omdat ze bang was van de boosheid der wereld. En zoo meer.

En de ouwe Geertje Zegers heeft het ook niet zoo plezant in haar tachtig jaren. Een zoon van haar zit in het gevang, hij heeft eens een veldwachter neergeschoten toen hij op stroopen betrapte wier.

Dat zijn allegaer van die dingen, die wij hier van mekaar weten; dat valt door niemand te verbergen. En zoo zijn er nog wel honderd andere dingen meer, bijvoorbeeld dat de dochter van Driekus Hakkesteeg een kind heeft dat op de pieterolleman lijkt instee van op heur vent.

Ja, elk huis heeft zijn kruis. Als men de heele reut huizen langs de Graaf eens nagong, allicht kwamen er nog meer minder mooie dingen aan het licht. Kijk eens hier, in de stad zijn er slierten huizen die allegaer eender zijn. Met de menschen die er in wonen, lijkt het zoo met het bloote oog navenant. We weten van die menschen niks, van geen van allen weten we wat, daarom lijken ze eender. Maar bij ons staan de hofsteeën en daggelderskotjes allegaer wijd uit elkaar, geen huiske is eender. Wij kennen mekaar bij voor- en achternaam, we weten alles van mekaar, mag men wel zeggen. Daardoor zien wij beter het verschil in de menschen; de differente kruizen die de menschen moeten dragen worden wij beter gewaar.

Met die vrouw van Rijndert Zonneveld is het anders wel heel casueel gegaan, kijk er maar niet raar van op als het een bietje vreemd klinkt.

Ze heet Martijntje en ze is ieuwers uit de Vijfheerenlanden vandaan gekomen; om nou precies de plaats te noemen, dat zullen we kwijt zijn.

Rijndert Zonneveld is wagenmaker, naar zijn eigen zeggen is hij een vakman eerste klas. En dat zal wel waar zijn, want hij heeft altoos druk werk.

Met zijn vrouw nu was het zóó gesteld. Op een keer begon ze te tobben over de slechtigheid die in Braank en wijders langs de Graaf huisde. En daar wier Martijntje bang van. „Rijn,” zegde ze eens tot haar man, „we hooren bekant dag aan dag van zonden en satanswerk, daar word ik gruwelijk onrustig van. In de krant staan ook iederen avond heele rissen berichten, waarin de slechtheid van de menschen van rechtevoort te lezen staat. We moeten de krant opzeggen, Rijn.”

Doch Rijndert Zonneveld bedankte niet voor zijn krant en dat vond Martijntje gruwelijk lee. Ze wier akelig, als ze haar man zag zitten lezen. Ten ende sloeg ze zodanig aan het schrouwen, dat het niet om aan te zien was. Toen huiverde de wagenmaker.

„Maar meid dan toch, wat is er eigenlijk met jou aan de hand?” vroeg hij. „Heb je zwarigheid aan het hoofd?”

„Jaat, ik ben zoo bang van al die kwaai geruchten,” snokte ze. „Als ik daar allegaer van hoor en lees, ben ik zoo bang, dat ik eigens ook nog eens slechtigheid zal gaan doen...”

„We weten toch, dat de menschen kwaad van zinnen zijn,” was het weerwoord van Rijn, den wagenmaker. „Van het Paradijs af was dit al zoo en wijders zal dit zoo blijven...”

Doch Martijntje was hier niet mee klaar. Ze bleef tobben over het kwaad dat in de wereld tot uiting komt, het kwaad

dat in de menschenharten zit. Het wier gaande vreemder met Marijntje. O, ze wier zoo bang dat het kwaad ook bij haarzelf zou komen.

„Maar meid,” zegde Rijndert eens, „het kwaad zit bij jou ommers ook al!”

Toen was er met Martijntje bekant geen huis meer te houden.

„Neeë, neeë, bij mijn is het niet!” riep ze met angstige stem. Ja, Martijntje van Rijndert Zonneveld, een vrouw die alleen van het goede hooren wilde, kreeg een kwaad leven. Ze had rust noch duur. Als ze een kwaad gerucht vernam, kromp ze in mekaar van leed.

„Ik ben niet slecht, heel niet,” herhaalde ze dan geregeld. Dat was om haar angstig hart te susseneeren.

Het gong op het end zoo, dat Rijndert zijn krant moest lezen in de wagenmakerij, want als Martijntje de kans schoon zag, stopte ze het nieuwsblad in de plattebuiskachel. Ze wier nog zoowat menschenschuw ook. De kruidenier mocht niet meer binnen komen. Zonder hem te zien, riep Martijntje van het woonvertrek uit wat ze noodig had. 's Anderendaags kwam hij de boodschappen brengen, dan lag er geld in het klompenhokje. Zonder den kruidenier te zien, riep Martijntje dan, dat hij zijn part van het geld afhalen mocht. Met den bakker gong het evenzoo, met Jan den melkboer dito. Martijntje wier ook angstig van haar man, ten leste sprak ze geen woord meer tot hem hoegenaamd.

En Rijndert, de wagenmaker, liep met een somber gezicht rond, hij wist echtig niet meer wat hij moest aanvangen. Aan die en gene klaagde hij zijn nood, dat is te verstaan. Hij kreeg raad en daad genoeg, maar er was niets dat hielp. Martijntje vermagerde en vereenzaamde. De

heele gemeente had er praat over, over die Martijntje van Rijndert Zonneveld.

„Wat was dat nu toch eigenlijk met die vrouw?“ vraagden de burens zich af. „Ze is halskoppig,“ zegde er een. „Het zijn kuren,“ vertelde een ander. Maar Sander Brandwijk, de lappenkoopman, zegde: „Kuren zijn 't niet, want een wijf met kuren en nukken wordt dik en vet. Kijk maar naar Klaar van mijn. Maar Martijntje van Rijndert wordt gruwelijk mager, het vreet in haar wezen.“

Nou, dit laatste moest men grif toegeven.

„Het gaat met Rijn krek denzelfden kant op,“ wier gefluisterd: „Die goeie man loopt zoo merakels somber door de wagenmakerij.“

Op een dag wier het zóó hevig met Martijntjes angsten vanwege de boosheid der menschen, dat ze de boel dicht-timmerde. Ze haalde de luiken dicht en sloeg met een vuist-hamer zware spijkers door het hout van de blinden; die timmerde ze hecht en stevig vast aan de raamkozijnen. Ja, het klinkt vreemd, maar zoo deed het zich bij ons voor met Martijntje van Rijndert Zonneveld. Martijntje stak de lamp aan, ze deed haar werk bij een petroleumlichtje.

„Nou is Martijntje heelegaar stapelgek geworden,“ briefde men rap rond. De menschen kwamen met opzet loopen langs het huis van Rijndert, den wagenmaker; een ieder wilde de geblindeerde ramen zien.

Zoo zat Martijntje bij het lamplicht, dagen lang. Algelyk een kluzenaar uit vroeger tijd, leefde ze in haar afgesloten huisje, met angst in het hart dat de slechtheid van de menschen ook tot haar zou doordringen. Maar ze wilde er niet aan denken, dat ook in háár hart de zonde leefde, dat bij het geringste rakelen ook bij haar de vlam van het kwade aangeblazen wier.

Er wier in de contreije druk over haar gedrag gepraat. De menschen hadden medelijden met Martijntje, dat spreekt. En voor den wagenmaker vond men het gruwelijk naar, die man had het er slecht mee.

Hoe is dat nu vergaan met Martijntje? Duurde haar vreemd gedrag voort? Veertien dagen heeft ze met dichtgespijkerde luiken gezeten, toen gongen de blinden weer open en stroomde het volle licht haar huisje binnen. Een clivia was geel van blad geworden, een Vlijtig Liesje had het gemis van het licht van den hemel niet kunnen verdragen.

Het domineespersoon bij ons had ook vernomen van het gedrag van de vrouw van den wagenmaker. Op een klaren Julimorgen gong hij er op af.

Het was bedompt en schemerig in het woonvertrek, er hong een schimmelige lucht. Martijntje zat lusteloos op een stoel en liet zware zuchten schieten.

En toen gong dominee aan het praten. Hij draaide de oliepit op, hij las ook voor uit den Bijbel. Hij vertelde van Jezus en de roeping der discipelen, ook sprak hij van de brieven van Paulus.

„Wij kunnen de zonde niet buitensluiten, want het kwaad leeft in ons,“ zegde hij. „In u, vrouw Zonneveld, en in mij. In Adam en Eva hebben wij allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, vrijwillige opsluiting verhelpt dáár niets meer aan. Maar we hebben het Evangelie en dat zegt ons, dat Jezus gestorven is voor zondaren. En als wij tot Hem gaan met oprecht berouw, zal Hij ons kwaad gewis vergeven.“

Martijntje zegde niks, doch ze luisterde aandachtig. Maar na een hortje sprak ze: „Wij moeten de zonde vlieden en nalaten...“

„Zeker,“ was dominee's weerwoord, „wij moeten de zonde vlieden en nalaten. Maar dit wil niét zeggen, dat we ons opsluiten moeten. Integendeel! Wij moeten in de wereld Zijn getuigen zijn. Zijn heilsdaden moeten wij uitdragen; ons heele leven moet getuigenis afleggen hiervan, dat we de zonde vlieden en de genade van Christus uitdragen aan onze medemenschen...“

De dominee sprak lang en Martijntje luisterde. Haar gezicht vertrok soms danig, haar oogen stonden eerst star, daarna vragend. En opeens begon Martijntje te schrouwen, och, wat sloeg ze aan het snokken.

„Ai, 't is zoo, 't is zoo,“ snikte ze.

Het domineespersoon zag de groote verandering op haar gezicht, hij bad om licht voor deze vrouw.

Toen wees Martijntje naar het geblindeerde raam en haar droefheid sloeg bekant over in blijdschap toen ze zegde: „Kijk dan dominee, dáár! Zien je het licht van de zon door de kieren kommen, zien je dat, dominee?“

Ja zeker, dat zag hij, de dominee zag het licht overal doordringen. Ook in het hart van Martijntje.

„Ach dan toch, wat ben ik bar en bar slecht geweest om de zon, die God zoo liefdevol op ons laat neerschijnen, buiten te sluiten... Jaat, ik ben ontaard zondig geweest om hier als een bang frommes te gaan zitten, instee van tot de menschen te vertellen van de liefde van Jezus. Nou zien ik het goed, jaat, nou zien ik het wel... Wij moeten getuigen zijn!...“

Nog dien eigensten dag nam Martijntje van Rijndert Zonneveld de nijptang en trok de spijkers uit de luiken. Daarna zette ze de blinden wagenwijd open. De zon verdrong alle duisterris.

Zoo gong het met het frommes Martijntje. Los van den ban die haar denken zoo gruwelijk vasthield, wier ze daarna een ijverig Christin.

Beljaat, er zijn wel meer huisjes waar duisternis heerscht. Laat er volop de zon in schijnen, dan zal er ten ende gewis een groote vreugde komen. Want het licht verdrijft de duisternis. Er zijn ook duistere harten. Zet het hart open voor de Zon der Gerechtigheid en er zal Licht komen. Daar weet Martijntje van den wagenmaker Rijndert Zonneveld bij ons rechtevoort wel van te getuigen!

Oplossing van het letterraadsel uit No. 40

„Overweeg goed wat uw schouders dragen kunnen en wat niet.“

Woorden: droog — tarwe — cent — groen — wak — teug — Deventer — wensch — duur — innen — was — eg.

